

TÜBA

Naziran 2003, Sayı: 26, ISSN: 1302-3541

GÜNCE

- AVRUPA'DA BİLİM ALANINDA BÜTÜNLEŞİK YAPILANMA
- AB ALTINCI ÇERÇEVE PROGRAMI ÖNCELİKLİ ARAŞTIRMA ALANLARI

Günce, Türkiye Bilimler Akademisi yayıncısıdır.

Prof. Dr. Ayşe Erzan'a, 2003 L'Oreal-UNESCO "Bilim ve Kadın" Ödülü Verildi

1998 yılından beri her yıl beş kitadan, yaşam bilimleri alanında çalışan beş bilim kadınına verilen L'Oreal-UNESCO Bilim Ödülü, bu yıl ilk defa Malzeme Bilimi dalında verildi ve Avrupa Kıtası 2003 yılı ödülünü, Yoğun Madde Fiziği alanındaki çalışmaları ile TÜBA Asli Üyesi Prof. Dr. Ayşe Erzan aldı.

L'Oreal-UNESCO işbirliği ile kadınların bilime katkılarının altını çizmek ve bilimsel çalışmalarını teşvik etmek için ihdas edilen bu ödül, başkanlığını 1992 Nobel Fizik Ödülü sahibi P.-G. de Gennes'in yaptığı, ileri gelen yoğun madde fizikçilerinden oluşan bir jüri tarafından verildi. Kuzey Amerika için ödülü, donma noktasının altındaki sıcaklıklarda sıvıların davranışları ile ilgili çalışmalarından ötürü Johanna Levelt-Sengers, Latin Amerika için metallerin özelliklerine safsızlıkların etkileri konusunda yaptığı ayrıntılı nümerik simulasyon çalışmaları ile Mariana Weissman, Afrika için kristalografi ve metalurji dalında katkılarından dolayı Karimat El Sayed ve Asya için elektron mikroskopisi alanında çalışmalarından dolayı Fang-Hua Li aldılar.

Prof. Dr. Ayşe Erzan, dengeden uzak, kendiliklerinden fraktal yapıların oluşmasına imkân tanıyan karmaşık sistemleri inceliyor. Katalitik yüzeyler, polimerler ya da fay hatları gibi pek çok sistemde, çok sayıda basit yapı taşının birbirleri ile etkileşimleri, farklı uzaklık ve zaman ölçeklerinde benzer davranışlara yol açıyor. Prof. Erzan'ın katkıları, bu davranışların tâbi oldukları evrensel kuralların araştırılması alanında. Prof. Erzan, son zamanlarda protein katlanması, gen ifadesi ya da evrim gibi, biyoloji kökenli problemlerin matematiksel modelleri üzerinde çalışıyor.

Prof. Dr. Ayşe Erzan'ın Özgeçmişi

Prof. Dr. Ayşe Erzan, 1970 yılında ABD'de Bryn Mawr College'dan lisans derecesini, 1976 yılında State University of New York (SUNY) at Stony Brook'tan doktorasını almış ve ODTÜ'ye gelerek Fizik Bölümü'ne girmiştir. Bir yıl sonra ise İstanbul Teknik Üniversitesi'nde (İTÜ) İstatistiksel Mekanik Kürsüsü'nde asistan olmuştur. 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi'nden sonra yurtdışına çıkan Prof. Erzan, KTH Teorik Fizik Bölümü (Stockholm), Teorik Fizik Enstitüsü (Trondheim- Norveç), ICTP (Trieste-İtalya), Cenevre Üniversitesi Teorik Fizik Bölümü (İsviçre), Porto Üniversitesi (Portekiz), A. von Humboldt bursiyeri olarak Marburg Üniversitesi (Almanya) ve Groningen Üniversitesi'nde (Hollanda) araştırmacı ve öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra, 1990 yılında İTÜ Fizik Bölümü'ne geri dönmüştür. Şu anda hem İTÜ'de, hem de Feza Gürsey Enstitüsü'nde araştırma ve eğitim faaliyetlerini yürütmektedir.

1995 yılında Türkiye Bilimler Akademisi Asosiy Üyeliğine, 1997'de ise Asli Üyeliğine seçilen Prof. Erzan, 1997 yılında TÜBİTAK Bilim Ödülü'nü almıştır. *European Physical Journal- B*, *Journal of Statistical Physics* ve *Artı* dergilerinin yayın kurullarında bulunan Prof. Erzan, 1996- 2002 yılları arasında IUPAP (International Union of Pure and Applied Physics) İstatistiksel Fizik Komitesi üyeliği yapmış olup 2002'den beri Bilim Akademileri İnsan Hakları Uluslararası Ağı Yürütme Kurulu üyesidir.

* * *

L'Oreal-UNESCO "Bilim ve Kadın" Programı, aynı zamanda yaşam bilimleri alanında 20 genç kadın bilimcinin de araştırmalarını istedikleri yerde sürdürmelerine yardımcı olmak amacı ile birer bursla ödüllendirilmelerini içeriyor. Bu 20 genç bilim kadını arasına TÜBİTAK Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Araştırma Enstitüsü Bitki Biyoteknoloji Laboratuvarı'nda (Gebze) araştırmalarını yürütmekte olan Dr. Ahu Altunkut Uncuoğlu da genetik mühendisliği ile kuraklığa dayanıklı tahılların elde edilmesi projesi ile girmiş bulunuyor.

Kapak: Stock Workbook
1998 Jeff Koegel

“Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir.” *H. Ataturk*

günce

Sahibi

Türkiye Bilimler Akademisi Adına:
Başkan
Prof. Dr. Engin Bermek

Editör

Prof. Dr. Metin Heper

Üye Danışmanlar

Prof. Dr. Dr. Cengiz M. Dökmeçi
Prof. Dr. Yücel Kanpolat
Prof. Dr. Bernard Lewis
Prof. Dr. Saim Özkaz
Prof. Dr. Dinçer Ülkü

Yayın Editörü / Koordinatör

Filiz Çiçek Bil

Yayın Danışmanları

Gültekin Özdemir (Düzeltilme)
Nurul Matbaacılık (Tasarım)

TÜBA Başkanlık ve Sekreteryası

Atatürk Bulvarı 221, 06100 Ankara
Tel: (0312) 426 03 94, 467 67 89
Fax: (0312) 467 32 13
http://www.tuba.gov.tr

GÜNCE

TÜBA Tunalı Hilmi 111/9, Ankara
Tel: (0312) 466 27 66, 428 16 41-42
e-posta: tubagun@tuba.gov.tr
ISSN: 1302-9541

Basım ve Baskı

Nurul Matbaacılık ve Ambalaj San. AŞ
Tel: (0312) 267 19 45 (Pbx)
Fax: (0312) 267 19 50
11.500 adet basılmıştır.

Sorumluluk

Günce'de yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

'Avrupa Araştırma Alanı'

Değerli Okuyucular,

Geçen sayımızda, ana tema olarak Avrupa Birliği'nin (AB) tarihsel gelişim sürecini, Soğuk Savaş'tan günümüze Türkiye-AB ilişkilerini ve günümüzdeki durumu ele aldık. Avrupa'yı bir birliğe doğru hareketlendiren faktörler, kümülatif olarak, barış ve istikrar, ekonomik büyüme, ABD ve başta Japonya olmak üzere Uzakdoğu ekonomileri ile başarılı bir şekilde rekabet edebilme ve nihayet demokrasi ve insan hakları özelemleri olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, son on yıllarda AB'nin öncülüğünde diğer projelere ek olarak bir 'Avrupa Araştırma Alanı' projesi geliştirilmiştir. Bu proje ile temel bilim araştırmalarına dayanan bir altyapı üzerinde yüksелеcek üst düzey teknoloji kapasitesinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amacın gerçekleşmesi için, bilim alanında adı geçen coğrafyada ülkelerarası bilimsel çalışmalarda ve teknoloji geliştirmede işbirliğini sağlayacak bir yapılanmaya gidilmesi kararlaştırılmış ve AB'nin Çerçeve Programları kapsamında öncelikli araştırma alanları tespit edilmiştir.

Bu sayımızda, önce sözünü ettiğimiz Avrupa'da bilim alanında ortaya çıkan bütünleşik yapılanmayı ele alıyoruz. **Prof. Dr. Tuncay Birand** bilimsel ve teknik araştırma alanında işbirliği (COST), **Prof. Dr. Nevzat Özgüven** Avrupa araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) ağı (EUREKA), **Prof. Dr. Engin Arık** Avrupa Bilimsel İşbirliği Laboratuvarı (CERN) ve **Prof. Dr. Beyazıt Çırakoglu** Avrupa Moleküler Biyoloji Örgütü (EMBO) hakkında kısa bilgiler veriyorlar. Daha sonra halen yürümekte olan AB Altıncı Çerçeve Programı kapsamında saptanmış bazı öncelikli alanları tanıtıyoruz. **Prof. Dr. Haldun Özaktas** Bilgi Teknolojisi, **Prof. Dr. Meral Özgüç** Yaşam Bilimleri, **Prof. Dr. Şevket Ruacan** Besin Kalitesi ve Güvenliği, **Prof. Dr. Salim Çıracı** Akıllı Malzemeler ve Yeni Üretim Süreçleri ve **Prof. Dr. Ali Alpar** Uzay Ajansları alanlarında özet bilgiler sunuyorlar.

Yine bu sayımızda, **Prof. Dr. Coşkun Özgünel**, kaybettiğimiz Şeref Üyemiz **Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal**'ı anıyor ve gelecek sayımızda **Prof. Dr. Tosun Terzioğlu**, kaybettiğimiz Şeref Üyemiz **Prof. Dr. Gündüz İkedâ**'yı anacak.

Bu sayımızda, TÜBA 2003 Yılı Bilim, Hizmet ve Teşvik Ödülleri kazananlar ve GEBİP 2003 yılı bursiyerlerini de tanıtıyoruz.

Gelecek sayımızda yeniden buluşmak ümit ve dileği ile esen kalınız.

Editör

Bu sayıda...

1	'Avrupa Araştırma Alanı'	11-12	Besin Kalitesi ve Güvenliği
2-3	COST: Araştırma Alanında Avrupa İşbirliği	12-14	Metrenin Milyarda Birinde Bilim ve Teknoloji
3-5	EUREKA- Avrupa'nın AR-GE İşbirliği Ağı	14-15	Uzay Ajansları
5-6	CERN: Avrupa Bilimsel İşbirliği Laboratuvarı	15-16	Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal Cumhuriyet Kültürüne, Arkeoloji ve Sanatına Kişilik Kazandıran Bilge
7-8	EMBO: Avrupa Moleküler Biyoloji Örgütü	17	GEBİP Üzerine
9-10	Bilgi Teknolojisi	18	Bilim Dünyamızdan Yankılar
10-11	Yaşam Bilimleri		